

Elevenes valg av fremmedspråk på ungdomsskolen 2023-2024

Nasjonalt senter for engelsk og fremmedspråk i opplæringen - Notat 01/2024

Sammendrag

Tallene for valg av fremmedspråk ble publisert av Utdanningsdirektoratet i desember 2023, og tallet på elever på 8. trinn som får undervisning i fremmedspråk viser i likhet med forrige skoleår en svak nedgang.

Vi ønsker i dette notatet å trekke frem følgende:

- Tallene viser en svak nedgang i antallet elever som har fremmedspråk.
- Den økningen vi har sett for spansk de siste årene ser ut til å flate noe ut. Fransk og tysk har derimot en nedgang.
- Arbeidslivsfag viser fortsatt økning.

Innbremsing av en negativ utvikling, men fortsatt svak nedgang

Skoleåret 2023/24 valgte 73 % av elevene på 8. trinn å begynne med fremmedspråk. Det er en liten nedgang på 0,4 %-poeng fra i fjor. Ser vi utviklingen i et femårsperspektiv ser vi at andelen elever som velger fremmedspråk er ca. 2,5 %-poeng lavere enn i skoleåret 2019/20.¹

	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Fransk	12,6%	12,5%	12,1%	11,6%	11,2%
Spansk	36,2%	37,5%	38,6%	39,1%	39,3%
Tysk	26,4%	24,2%	23,0%	22,3%	22,2%
Andre	0,3%	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%
Elevandel med fremmedspråk	75,5%	74,5%	73,9%	73,4%	73,0%
Arbeidslivsfag	11,6%	12,7%	13,9%	14,9%	15,8%
Engelsk fordypning	10,6%	10,8%	10,2%	9,7%	9,5%
Matematikk fordypning	1,2%	0,9%	1,0%	1,0%	0,7%
Norsk fordypning	1,1%	1,0%	0,8%	0,8%	0,7%
Elevandel med alternativ til fremmedspråk	24,4 %	25,4 %	25,8 %	26,4 %	26,8 %

Figur 1: Oversikt over elevandel på 8. trinn i prosent

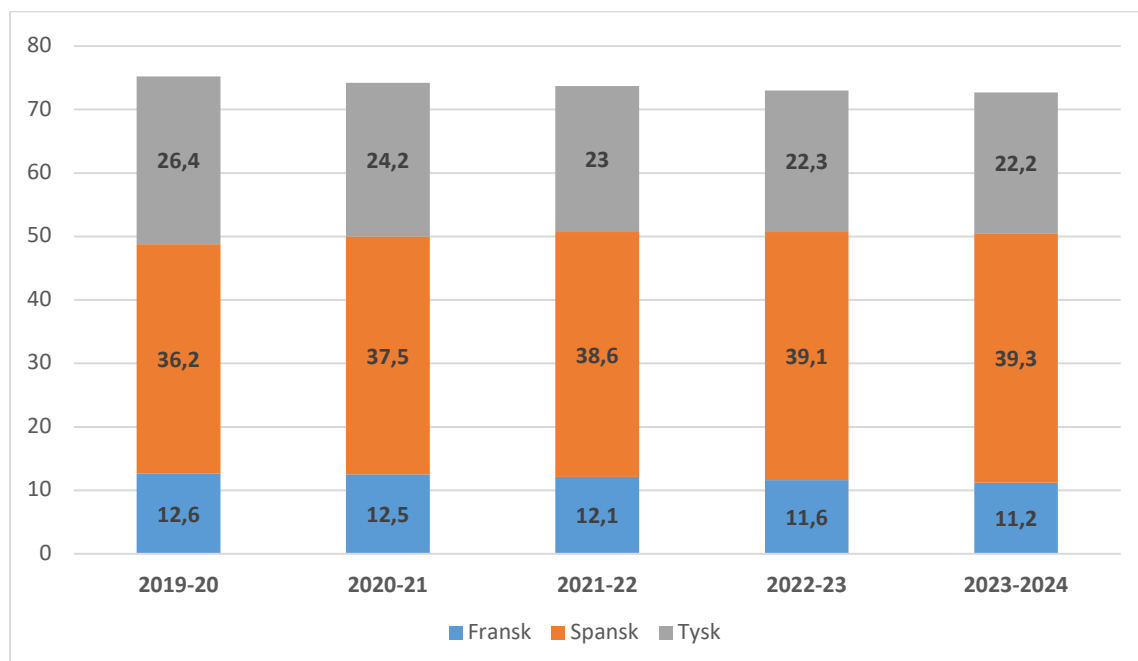
Antallet elever som velger fransk og tysk går ned

Av figur 1 kan vi lese at den økningen vi har sett de siste årene i andelen elever som velger spansk, flater noe ut. I skoleåret 2023/24 har 39,3 % av elevene på 8. trinn spansk, 0,2%-poeng flere enn i fjor. Tysk holder seg i år også relativt stabil, og vi ønsker derfor å rette et blikk mot fransk, som fra forrige skoleår reduserer sin andel elever med ytterligere 0,4 %-poeng.

Sammenliknet med spansk og tysk er det færre skoler som tilbyr fransk, og det er store forskjeller innad i Norge. Hvor størsteparten av elevene på 8. trinn i Oslo går på skoler som har faget, gjelder det bare for et mindretall av elevene i Agder, hvor antall skoler med fransk har blitt tydelig redusert i de siste årene. (Se vårt notat om språksituasjonen i Agder for mer informasjon.)

Ser vi på tallene år for år i perioden 2019-2024 er det ikke åpenbart grunnlag for bekymring. Ser vi derimot tallene i et femårsperspektiv for hvert enkelt fag, ser vi noen tendenser som vekker bekymring.

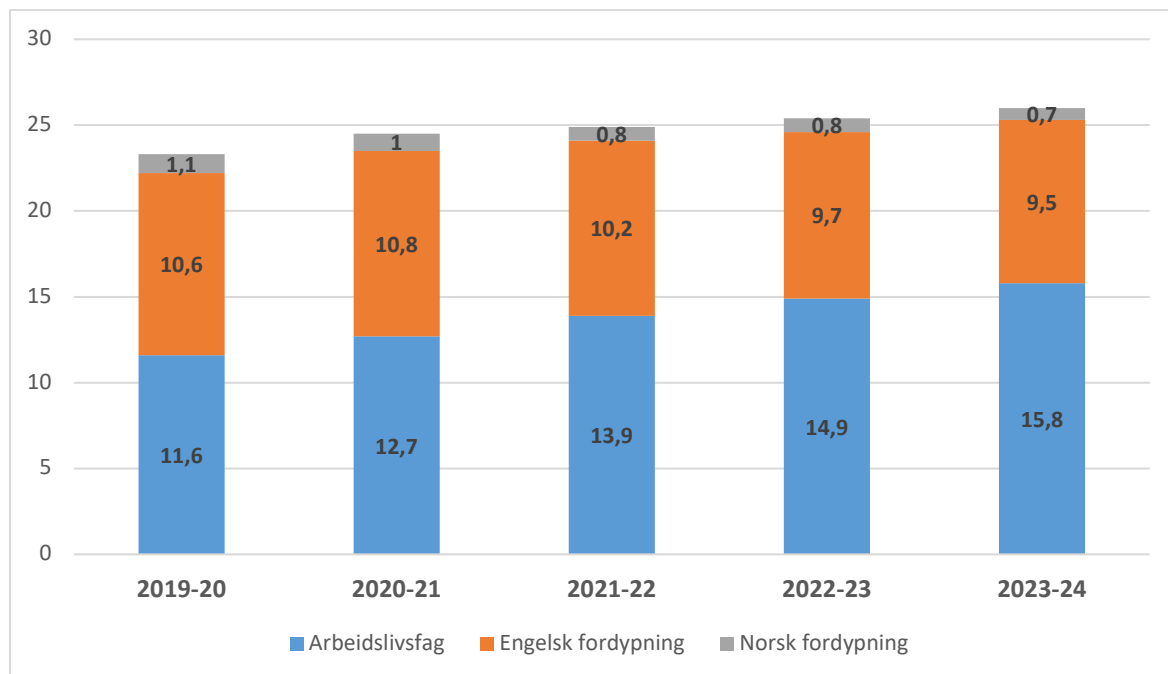
I 2019 hadde 12,6 % av elevene med fremmedspråk fransk. Det innebærer at det er ca. 10 % færre elever med fransk i år enn for fem år siden. 26,4 % av elevene hadde i samme år tysk, noe som betyr en nedgang på ca. 15 % i samme periode. Fra 2019 til 2024 har spansk derimot gått opp fra 36,2 % til 39,3 %, noe som innebærer en økning i elever som velger spansk på ca. 8 %.

Figur 2: Prosentvis fordeling mellom fransk, spansk og tysk på 8. trinn

Arbeidslivsfag fortsetter å gå opp

Arbeidslivsfag har opplevd en økning i antall elever som velger faget de siste ti årene. Denne økningen fortsetter med 0,9 %-poeng for inneværende skoleår. For norsk er nedgangen på 0,4 %-poeng, mens andelen elever som har engelsk fordypning går ned med 0,2 %-poeng. Arbeidslivsfag har en elevgruppe som er 4,6 %-poeng større enn fransk.

Figur 3: Andel elever (i %) som har alternativ til fremmedspråk på 8. trinn

Avslutning

Andelen elever som velger fremmedspråk er fortsatt synkende, men nedgangen ser ut til å bremse noe opp.

Tallene viser at 27 % av elevene velger bort fremmedspråk på 8. trinn. Vi vet også at en forholdsvis stor gruppe elever som begynner med fremmedspråk i 8. klasse, ikke fullfører det i ungdomsskolen og bytter underveis.

Dette innebærer at antallet elever som fullfører ungdomsskolen med fremmedspråk ligger nærmere 60 %. Som nevnt i tilsvarende notat for skoleåret 2022/23 vil en fortsatt nedgang kunne få konsekvenser for tallet elever som har språk på nivå II i videregående skole og tallet på studenter som velger språk.

Halden, januar 2024

Tina Buckholm, seniorkonsulent

ⁱ Det er til sammen 66 943 elever på 8. trinn i Norge i skoleåret 2023/24. Prosenttallene i dette notatet er regnet ut fra det totale antallet elever som har fremmedspråk eller fordypning i engelsk, norsk, samisk, matematikk eller arbeidslivsfag. Dette tallet er i år 64 982. Alle tallene i notatet er hentet fra Grunnskolens Informasjonssystem, <https://gsi.udir.no/>.